

*Курдюков М. О.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: к.т.н., доцент Савеленко Г. В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ

У сучасних умовах глобалізації та стрімкого розвитку технологій українські компанії стикаються з нагальною потребою модернізації своїх бізнес-процесів для забезпечення конкурентоспроможності на внутрішньому та міжнародному ринках. Впровадження інформаційних систем стає не просто технологічним рішенням, а стратегічним інструментом оптимізації діяльності, що дозволяє підприємствам адаптуватися до швидкозмінних ринкових умов та підвищувати ефективність операційної діяльності.

Особливої актуальності це питання набуває в контексті воєнного стану, коли українські компанії змушені швидко перебудовувати свої процеси, шукати нові ринки збуту та оптимізувати витрати. Інформаційні системи в цих умовах виступають каталізатором трансформації, забезпечуючи гнучкість та стійкість бізнесу.

Інформаційна система представляє собою комунікаційну систему, яка складається з технічних, програмних та організаційних засобів, призначених для збору, обробки, зберігання та передачі інформації з метою підтримки прийняття управлінських рішень [2]. В контексті оптимізації бізнес-процесів ІС виконують роль інтегратора, що об'єднує різні функціональні підрозділи компанії в єдиний інформаційний простір.

Бізнес-процеси можна класифікувати за різними ознаками [3]: основні (які безпосередньо створюють цінність для клієнта), допоміжні (що забезпечують функціонування основних) та управлінські (спрямовані на координацію та контроль), бізнес-процеси розвитку – (спрямовані на отримання прибутку у довгостроковій перспективі на основі впровадження інноваційної продукції). Кожен тип процесів потребує специфічного підходу до інформатизації та має свої особливості оптимізації.

Принципи оптимізації через впровадження ІС базуються на автоматизації рутинних операцій, стандартизації процедур, забезпеченні прозорості процесів та створенні можливостей для їх постійного вдосконалення. Ключовими є принципи системності, комплексності та поетапності впровадження.

Рівень цифровізації українських підприємств характеризується значною нерівномірністю. Великі корпорації та ІТ-компанії демонструють високі показники впровадження сучасних інформаційних систем, тоді як малий та середній бізнес часто обмежується базовими рішеннями або взагалі працює за традиційними схемами.

Основними викликами, що стримують широке впровадження ІС, є обмежені фінансові ресурси, недостатня кваліфікація персоналу, відсутність стратегічного бачення цифровізації з боку керівництва та побоювання щодо безпеки даних. Додатковим фактором стала війна, яка змусила багато компаній переглянути пріоритети та зосередитися на виживанні, відклавши масштабні ІТ-проекти.

Водночас кризові умови стали каталізатором для деяких позитивних змін. Необхідність швидкого переходу на віддалену роботу, потреба в оперативному управлінні ресурсами та пошук нових каналів збуту прискорили впровадження цифрових рішень у тих компаніях, які раніше відкладали такі ініціативи.

Успішне впровадження ІС вимагає системного підходу та дотримання певної послідовності етапів [1]. Першим кроком є аналіз існуючих бізнес-процесів та визначення областей, які потребують оптимізації. Цей етап включає мапування процесів, виявлення вузьких місць та неефективностей, а також встановлення цілей та критеріїв успіху майбутньої системи.

Наступним етапом є вибір відповідної інформаційної системи. Критерії вибору включають функціональну відповідність потребам бізнесу, масштабованість, інтеграційні можливості, вартість впровадження та підтримки, а також репутацію постачальника. Українські компанії часто стоять перед вибором між готовими рішеннями (коробковими продуктами) та розробкою індивідуальних систем.

Етап впровадження потребує ретельного планування та управління змінами. Ключовими елементами є навчання персоналу, поетапний перехід від старих систем до нових, забезпечення міграції даних та постійний моніторинг процесу. Особливу увагу слід приділити управлінню опором змін з боку співробітників, що часто стає основною причиною невдач ІТ-проектів.

Економічна ефективність впровадження ІС проявляється через скорочення операційних витрат, зменшення кількості помилок, прискорення виконання процесів та покращення якості обслуговування клієнтів. Автоматизація рутинних операцій дозволяє перерозподілити людські ресурси на більш стратегічні завдання, що підвищує загальну продуктивність організації.

Підвищення продуктивності досягається через оптимізацію документообігу, автоматизацію розрахунків, забезпечення швидкого доступу до необхідної інформації та можливість паралельного виконання процесів. Інформаційні системи також створюють можливості для кращого планування та прогнозування, що особливо важливо в умовах невизначеності.

Покращення якості процесів відбувається завдяки стандартизації процедур, автоматичному контролю дотримання регламентів, можливості відстеження історії операцій та аналізу ефективності. Це створює основу для постійного вдосконалення та впровадження принципів безперервного покращення.

Додатковими перевагами є підвищення прозорості діяльності, покращення комунікації між підрозділами, забезпечення безпеки даних та створення можливостей для аналітики та бізнес-інтелекту. Ці фактори в сукупності формують конкурентні переваги компанії на ринку.

Впровадження інформаційних систем є необхідною умовою для забезпечення конкурентоспроможності українських компаній у сучасних

ринкових умовах. Ефективна оптимізація бізнес-процесів через ІС вимагає комплексного підходу, що включає стратегічне планування, ретельний вибір технологічних рішень та професійне управління змінами.

Для успішного впровадження українським компаніям рекомендується почати з аналізу власних потреб та можливостей, поетапно впроваджувати системи, приділяючи особливу увагу навчанню персоналу та управлінню змінами. Важливо розглядати впровадження ІС не як одноразовий проект, а як процес постійного вдосконалення та адаптації до мінливих умов бізнес-середовища.

В умовах воєнного стану особливого значення набуває забезпечення кібербезпеки та створення резервних систем для забезпечення безперервності бізнесу. Компаніям слід розглянути можливості використання хмарних технологій та розподілених систем для підвищення стійкості до зовнішніх загроз.

Перспективами подальшого розвитку є інтеграція технологій штучного інтелекту, машинного навчання та Інтернету речей в корпоративні інформаційні системи, що створить нові можливості для автоматизації та оптимізації бізнес-процесів українських компаній.

Список використаних джерел:

1. Впровадження інформаційних систем (ІС) | ТОВ ЕкспресСофт. *ТОВ ЕкспресСофт*. URL: <https://expresssoft.com.ua/uk/poslugi/vprovadzhennja-informacijnih-sistem/> (дата звернення: 03.05.2025).
2. Ісак Л. Інформаційні технології. *Grail of science*. 2023. № 30. С. 187–191. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.04.08.2023.030> (дата звернення: 01.05.2025).
3. Вавуко О., Faiengold M. Business processes as an object of management of modern business structures. *Economic journal Odessa polytechnic university*. 2024. Vol. 1, no. 27. P. 36–44. URL: <https://doi.org/10.15276/ej.01.2024.4> (date of access: 28.06.2025).

УДК [658.87:504.03]:330.342.14

*Ливадний Д. С.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: д.е.н., професор Зайченко В. В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА: ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ІНІЦІАТИВ У БІЗНЕС-МОДЕЛІ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОМПАНІЙ

У сучасних умовах глобальних викликів, зокрема екологічної кризи, зміни клімату та зростання соціальної відповідальності бізнесу, сталий розвиток набуває пріоритетного значення в стратегічному управлінні підприємницькою діяльністю. Особливої ваги ця тенденція набуває у сфері торгівлі, яка безпосередньо пов'язана з виробництвом, логістикою, споживанням ресурсів і впливом на довкілля. Інтеграція екологічних ініціатив у бізнес-моделі торговельних компаній стає не лише етичним вибором, але й економічною